

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 42.

Lýsingarfráttir fyrri þettirreglu: 30 oyr. á forðduni, 20 oyr. á 2. og 4. síðu. Við stórra lýsingum fæst avsiáttur í prísinum.

Tírsdag hin 20. október 1931.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið verður bílagt á posthúsinum, brévasvarnarstöðum og skrifstovuini. Telf. 143.

5. árg.

Regeringens Tiaars Plan i Færøernes Lagting.

Socialdemokratiets Stilling.

P. M. Dams Bemærkninger i den afgivne Betænkning.

Det færøske Socialdemokrati stemte ifjor sammen med Selvstyrepertiet for Nedsættelsen af en Kommission til Undersøgelse af de finansielle Forhold, hvilket skete i Erkendelsen af, at de nuværende finansielle Rammer for Færøerne bør udvides og omlægges saaledes, at den finansielle Struktur, der for Tiden i mange Tilfælde maa siges at være for stram og hemmende for en tidsvarende Udvikling, maa gøres mere elastisk, særlig hvad angaar Udnyttelsen af de hidtil uudnyttede Indtægtsmuligheder paa Færøerne.

For hvert Aar, der gaar, oges de finansielle Krav fra Befolkningen. Det virker deprimerende for Lagtinget saa vel som Indbyggerne, at man Aar efter Aar, grundet paa manglende økonomiske Midler, maa sidde aldeles paakrævede Krav overhørig.

Skont vi ikke er i Stand til at acceptere nærværende Finansplan i uændret Tilstand, maa det anses for et Skridt i den rigtige Retning. I det jeg iøvrigt henviser til det af mig ved Sagens første Behandling fremførte, skal jeg tillade mig at fremsætte følgende Bemærkninger til de enkelte Punkter:

Punkt A:

Færøerne er delt i smaa Oer, hvis Indbyggere er henvist til at tage deres meste Næring paa Havet.

En Betingelse for en intens Udnyttelse af Havets Muligheder er gode Havneforhold. Her er der ikke Talen om en enkel Fiskeri- og Trafikhavn. Saa godt som alle vore Oer har meget tilbage at ønske med Hensyn til Havneforholdene.

Vi er indforstået med, at man lægger Hovedvægten paa at udbedre Havneforholdene i de større Pladser, hvor der er Talen om saa vel Fiskeri- som Trafikhavne. Men vi maa hævde som værende paakrævet, at man under Fordelingen af de Midler, man mener at kunne stille til Raadighed til Bygning og Udbedring af Havne og Anlægs-kaje, ogsaa tager Hensyn til de mindre Fiskepladser, hvor der

kun er Talen om Fiskerihavne eller sikrere Landingsforhold. Vi mener saaledes, at de store Pladser maa til Fordel for de mindre Pladser i første Instans nøjes med at faa de strengt taget nødvendige Krav opfyldte og vente med de forholdsvis dyre Udvidelser og Kompletteringer, til bedre Tider indfinder sig.

Det vilde selvfølgelig være ønskeligt, om man kunde faa gennemført det udvidede Havneprojekt i Klaksvig i første Række. Men da Klaksvig maa siges at være foreløbig afhjulpel ved Gennemførelsen af det af Ministeriet foreslaede Havneprojekt, skont man ingenlunde kan benægte, at Klaksvig-havn først kan siges at være fuldt ud tilfredsstillende, naar den ogsaa har erholdt en Østmole, mener vi, at hvis man har Valget imellem de smaa Anlæg i Høve—Sand—Halders-vig og omskrevne Østmole i Klaksvig, maa Anlæggelsen af de sidstnævnte Anlæg anses for mere paakrævet og af større erhvervsmæssig Betydning. Her-til kommer, at man i Klaksvig for Tiden er meget haardt spændt for, hvad angaar kommunale Udgifter og Forpligtelser, medens Forholdene paa Sand og Haldersvig stiller sig saaledes, at man der har gjort Udveje for, ifald man erholder de omsøgte Anlæg, at tilvejebringe den Kommune tilfaldende $\frac{1}{4}$ af Anlægssummen, hvilket Hov Kommune utvivlsomt ogsaa vil være i Stand til at gøre.

Da man har begrundet Formodning om, at det vil volde Vanskeligheder med at faa bevilget Penge til det udvidede Havneprojekt i Klaksvig og samtidig erholde de andre her nævnte mindre Anlæg samt Anlægs-kajen i Vestmanhavn, vil vi foreslaa, at man i denne Omgang holder sig til det billigere Havneprojekt i Klaksvig, Anlægs-kajen i Vestmanhavn samt Anlæggene i Høve, Sand og Haldersvig.

Anlægssummen for Østmolen i Klaksvig svarer nogenlunde til,

Tandlæge BREND
træffes 11—5. Telf. 114.

Vindeygir, hurðar og listar
Gott og billigt arbeiði.
Hugo Øster's Maskinøikari,
Tlf. 216. Tórshavn. Tlf. 216.

hvad disse tre nævnte Anlæg vil andrage.

Hvis man ved Statens Hjælp kan erholde disse Havne byggede, mener vi, saafremt der gives Lagtinget Adgang til større Indtægter ved f. Eks. Told paa Lukusvarer og ved andre Foranstaltninger, at Lagtinget og de respektive Kommuner uden Statens Hjælp vil være i Stand til at løse de øvrige Havneopgaver som f. Eks. i Porkeri, Hesi, Nordregote, Lervig, Sandevaag m. fl.

B.

Lagtinget har andraget om at faa opført et Sindsygehospital paa Færøerne, og man er derfor Ministeriet meget taknemmelig for Tilsagnet om en Bevilling til saavel Drift som Opførelse af samme.

C. Punkt 1 og 2.

Undertegnede Mindretal er af den Anskuelse, som falder sammen med det færøske Socialdemokratis og fleres Opfattelse, at det færøske Kongsgods bør henhøre under Lagtinget, og man er derfor indforstået med, at Lagtinget overtager de i Ministeriets Skrivelse under D. Punkt 1 og 2 nævnte Indtægter. Men vi maa holde paa, at man først tilfulde opnaar det tilsigtede i denne Forbindelse ved ogsaa at overlade Lagtinget Administrationen af Kongsgodset med Ret til Regulering af Afgifterne i Henhold til Jordens Ydeevne.

Punkt 3.

Man er ligeledes Ministeriet taknemmelig for Tilbudet om Overtagelsen af Skibsafgifterne. Men man ønsker at andrage om, at Lagtinget ogsaa erholder Ret til at regulere Afgifterne evt. under Ministeriets Sanktion.

Punkt 4.

Man udtaler sin Paaskønnelse af Ministeriets Tilbud, dog skal man andrage om, at ogsaa de 18,816 Kr., som Staten erholder som Erstatning for Tab ved Ophævelse af Læsteafgiften samt Tiender, maa tilfalde Lagtinget.

(Fortsættes).

Silvurrevahald.

Nøkur orð um silvurrevin.

So stutt sum 20 ár herfyri fekst øll skreytskinsvora (pelsverk) einans av villum djórum. Og tá fólk jævnt um í øllum londum meir og meir kravdu skreytskinn til búanarnar, bæði til fjálgan og prýðis, fóru veiðumenninir fram við slíkum ágrýtni og harðskapi, at ymsu villdjórasløg vóru við at ganga til grundar. Summu villdjórasløg bóru heilt ikki botir, og eitt av hesum djórasløgnum var silvurrevurin. Villur silvurrevur er nú ikki longur til.

Men áðrenn so langt var útlíðið við silvurrevinum, sum serliga helt til í Kanada, vóru tað framskygdur menn, sum gittu at so mundi fara at vera burtur úr, og at tað vildi verða av stórum landsvinnilígum virði, um hetta dýrmettasta av øllum skreytskinsdjórum kundi bjargast frá undirgangi.

Hesir menn fingi so faagað nakrar villar silvurrevar og slíkaðu teir inni — og her byrjar heima-alingin av silvurrevinum.

Skjótt kom gongd á og fram-burðurin varð stórrur. Allastaðnis frá kom boð um at fáa silvurrevin til livdjór, samstundis sum eftirspurnin eftir skinnunum vaks og vaks. Frá at byrja sum ein lítisverd vinna er silvurrevahaldið — alvíst í Kanada og Noreg — síðani vórðin ein stórtaka, sum gevur livibreyð til túsundtals bondir, útróðramenn, handverks- og industrimenn og bæði almennsettar og privatar tenastumenn.

Norðmenn — sum nú eru komnir fram um sínar kanadisku lærumeistarar í revahaldi — fingi hitt fyrsta silvurrevaparíð í 1913. Síðan tá er hendan vinnan í Noreg ikki vórðin minni enn ein viðfevnandi vinnuvegur. At leiðin er vórðin so trygg og góð, er fyrst og fremst at takka, at registrering og slektsbókaforsla hefur verið undir umsjón av »Det kgl. norske landbruksdepartemente».

Tað eigir ikki at gloymast, at tað vóru smábondir og útróðramenn, sum fyrst tóku við silvurreva-alingini í Noreg. Peningin, sum teir høvdu sparað sær saman í ein heilan mannsaldur, nýttu teir til at keypa sær silvurrevar fyrri. Tað gekst væl. Og hetta var tað sum gjórdu, at silvurreva-alingin í Noreg alt frá byrjanini vann álit millum fólk, og at fólk við tað sama dugdu at skilja, at hendan vinnan mátti vaksa seg til eina landasak.

Hvat Norðmenn nú meta silvurrevahaldið til, kann ætlast av tí, at tey norsku landbúnaðarfeløg bæði í sínum blóðum og við fyrilestrum geva konan studning til teir, ið fáast við revarøkt, og at silvurrevarøkt er fost lærugrein við nógvur landbúnaðarskúlar.

Í 1926 tóku reva-alararnir — undir ansi av »Det kgl. norske landbruksdepartemente» — seg saman í eitt landsfelag, sum heitir »Norsk solvrevavslags». Í hesum felag eru nú 4000 revagarðar til limir. Hettar er so mikið sum hvør revagarður í Noreg. Eisini einstakir útlendskir revagarðar eru her limir.

Endamálið hjá »Norsk solvrevavslags» er »at fremme solvrevavlen i Norge gjennom stambokføring, utstillinger og faglig veiledning».

Í 1930 vóru í Noreg av livdjórum 50.000 silvurrevar, býttir sundur millum 4000 revagarðar. Tað verður 12—14 djór yvirhøvur uppá hvønn revagarðin. Noreg hevur fleiri silvurrevar enn alt hitt Europa.

Til at lætta um skinnsløuna hevur »Norsk solvrevavslags» eina miðstöð, sum sendur skinnini til tær stóru skinnavskjónirnar á veraldarmarknaðinum.

Til at fáast við revahald nýtist maður ikki duga meiri enn at mata seg. At rokja og ambæta revin er ikki stórt ódrýsi enn at fáast við neyt. Tað ið mest ræður um, er at halda væl reint, bæði øll matlæt og í garðinum sjálvum.

Revatíkin leggur — um várið — vanliga 4 hvolar, sum kunnu venjast frá, tá teir eru 3—4 vikur.

Sjálvt um silvurrevurin hevur verið heimaðjór longu í nokur ár, so unast hann enn best við ráðan kost, og helst við kjøtmat. Kjøt og fisk, breyð, mjólk og eitt sindur av urtamati er fóduri, hann skal hava. Matin eigur hann at fáa tvær reisir um dagin.

Hvolparnir kunnu leggja, tá teir eru 10 mánaðar gamlir. Tað loysur seg ikki at revatíkin verður meiri enn 10 ár, tí hvolutalið minskar, tá hon er vórðin so gomul.

Við revahaldi er tað skinnini, ið alt ræður um. Men skinnprísurin heldur seg eftir sum djórini eru góð ella ikki. Við góðskuni á skinnunum stendur ella fellur øll vinna av revahaldinum. Tað má tí gjølla ansast eftir í fyrstani, at tey djór, tá fæst, eru av teimum bestu. Útreiðslurnar eru tær somu, men tað ger ikki tað sama, um tá fæst 80 kr. fyrri hvørt skinnið,